

Σ η μ έ λ ω σ ε ι ς

από την εισήγηση του Α.Β. ΜΟΥΜΤΖΑΚΗ

"Η σύγχρονη(μοντέρνα)ποίηση σε ανέση με την παραδοσιακή"

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

- Αποτελεί την έκφραση ενός πιο σύνθετου φαινομένου, κυρίως όπως είναι πιο σύνθετος ο σύγχρονος κόσμος σε σχέση με τον παλαιότερο, το ίδιο ισχύει και για κάθε άλλη τέχνη ή τεχνική.
- Είναι, άμεσα ή έμμεσα, πιο κοινωνικοποιημένη ή πολιτικοποιημένη.
- Είναι περισσότερο εσωτερική, υποκειμενική. Το προσωπικό στοιχείο είναι εντονότερα παρόν, άμεσα ή έμμεσα.
- Είναι πιο κοντά στα δοκίμια ως προς τα θέματα και τους σκοπούς του. Συχνά καταγγέλλει ή αναγγέλλει νέα πράγματα.

ΜΟΡΦΗ

- Εγκαταλείπεται η εξωτερική παραδοσιακή φόρμα. Ο στίχος γίνεται ελεύθερος. Ωστόσο ο λόγος δεν είναι λογότερο συγκινημένος. "Η ποίηση είναι η υπέρτατη μορφή της συγκινησιακής χρήσης της γλώσσας".
- Απουσιάζει η λογικότητα του πεζού λόγου, η "μαθηματική λογική". Υπάρχει συνδυασμός λογικού και παραλόγου που οδηγεί στην υποβολή. Προβάλλεται ο κόσμος του υποσυνειδήτου ή ένας ονειρικός κόσμος.
- Υπάρχουν νοηματικοί διάσκειμοί, μεταπηδήσεις από το συγκεκριμένο στο αφηρημένο.
- Υπάρχουν σιωπές ή υπαινικτικές υποδηλώσεις, που για να τις ερμηνεύσουμε συμμετέχουμε περισσότερο με το δικό μας ψηχισμό. Ήλλειπτικός λόγος με αφαιρέσεις ή με πολύ λιτές φράσεις. Όλα αυτά οδηγούν σε "μια σκοτεινότητα διανοητικής φύσεως".
- Υπάρχει μεγαλύτερη "ανάπτυξη της δραματικότητας σε σύγκριση με τη λυρική της παλαιάς ποίησης".
- Υπάρχουν τολμηρές εικόνες και μεταφορές από πολλούς χώρους.
- Χρησιμοποιείται το λεξιλόγιο της καθημερινής ομιλίας. Δεν υπάρχουν οι καθιερωμένες μόνο "ποιητικές" λέξεις της παλαιότερης ποίησης.
- Στην ερμηνεία πρέπει να αποδίδεται μεγαλύτερη σημασία στη δύναμη και στους συνειρμούς των λέξεων. Οι λέξεις είναι περισσότερο φορτωμένες και με περισσότερες προεκτάσεις.
- Η λέξη και εδώ όπως και πάντα στην ποίηση, αποτελεί τη μονάδα της ποιήσης. Και εδώ στην ερμηνεία είναι πολύ χρήσιμο να αναζητούνται οι λέξεις "κλειδιά".

Γενικές παρατηρήσεις

- Ούτε όλα αυτά τα γνωρίσματα παρατηρούνται σε κάθε μοντέρνο (σύγχρονο) ποίημα, ούτε όλα αυτά απουσιάζουν από τα παλαιότερα ποιήματα.
- Αυτά τα γνωρίσματα και όποια άλλα της ποίησης, πρέπει να διδασκούνται στους μαθητές με συγκεκριμένα παραδείγματα από τα ποιητικά κείμενα του βιβλίου τους "Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας".

Η σύγχρονη (μοντέρνα) ποίηση

Επιλογή βιβλιογραφίας

- Αλεξ.Αργυρίου, Διαδοχικές αναγνώσεις Ελλήνων υπερρεαλιστών, Γνώση, Αθήνα 1983.
- Νίκος Βαγενάς, Ο ποιητής και ο χορευτής, Μια εξέταση της ποιητικής και της ποίησης του Σεφέρη, Αθήνα 1979, Κέδρος.
- Νίκος Βαγενάς, Για έναν ορισμό του μοντέρνου στην ποίηση, Στιγμή, Αθήνα 1984.
- Ν.Γρηγοριάδης, Η σύγχρονη ποίηση και η διδασκαλία της, Ν.Παιδεία, τ. Ι7, Ι8, Ι9.
- Τ.Σ. Έλιοτ, Εφτά δοκίμια για την ποίηση, μετ.Μ.Λαϊνά, εκδ.Κλεψύδρα, Αθήνα 1971.
- Οδυσσεύς Ελύτης, Ανοιχτά χαρτιά, Αστερίας 1974.
- Γιώργος Θέμελης, Η νεότερη ποίησή μας (I). Πρώτος και δεύτερος κύκλος, εκδ.Ψέξη 1963 (II). Γενικές απόψεις, εκδ.Βόων 1967.
- Γ.Θέμελης, Η διδασκαλία των Νέων Ελληνικών, Το πρόβλημα της Ερμηνείας, Αθήνα 1969, εκδ.Κωνσταντινίδη.
- Ανδρ.Καραντώνης, Εισαγωγή στη νεότερη ποίηση, Παπαδήμας 1976.
- Δημ.Καρβέλης, Συνοπτική εισαγωγή στη νεότερη ελληνική ποίηση, περ. Ν. Παιδεία, τ. 9, Ι0, ΙΙ, 1979.
- Ερατ. Γ.Καφωμένος, Σημειωτική και Λογοτεχνία, περ.Διαβάζω 1983.
- Τάκης Καρβέλης, Η νεότερη ποίηση, θεωρία και πράξη, Κώδικας 1983.
- Κοβσουλας, Μηλιόνης, Παγανός, Τριανταφυλλόπουλος, Νεοελληνικά δοκίμια, Αθήνα 1981, Παπαζήσης.
- Μ.Γ.Μερακλής, Η σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία (1945-1970) I. Ποίηση, εκδ.Κωνσταντινίδη, Θεσσαλονίκη 1971.
- Κώστας Μπαλάσκας, Νεοελληνική ποίηση. Κείμενα-ερμηνεία-θεωρία, εκδ. Ψηκιακότητα, Αθήνα 1980.
- Παπαωστούλα-Γιανναρά κ.ά. Η διδασκαλία στα κείμενα και στη γλώσσα, 1983, Παπαδήμας.
- Πρακτικά του Α' Συμπορίου Νεοελληνικής Ποίησης Πανεπιστημίου Πατρών, Τομ. Α' και Β' Αθήνα 1982, Γνώση.
- Χ.Σακελλαρίου, Η μοντέρνα ποίηση, Προβλήματα διδασκαλίας της μοντέρνας ποίησης, περ.Εκπαιδευτικά τ. 5, 6.
- Γ.Σεφέρης, Δοκίμεις, Δύο τόμοι, Ίκαρος 1974 (επιμ.Γ.Σαββίδη).
- Γ.Σεφέρης-Κ.Τσάτσος, Ένας διάλογος για την ποίηση, επιμ.Α.Κοβσουλα, Ερμής, Αθήνα 1975.
- Πέτρος Σπανδωνίδης, Η νεότερη ποίηση στην Ελλάδα, Ίκαρος 1955.
- Κ.Στεργιόπουλος, Από το συμβολισμό στη νέα ποίηση, Εκδ. Βόων, 1967.
- Μ. VITTI, Η γενιά του 30, Ερμής 1977.
- Συζήτηση πάνω στη σύγχρονη ποίηση, περ.Ν.Πορεία τ.9-14 (1955/56, 1956/57).
- Η διδασκαλία της σύγχρονης ποίησης στη Μέση Εκπαίδευση (συλλογ.εργασία)

-Γιάννης Αλλάς (δοκίμιο), Η περίπτωση) Μοντέρνου ποιητικού λόγου.Κριτική 1959.

-Ανδρ.Καραντώνης,Γύρω από τη σύγχρονη ελληνική ποίηση (1961).

-Μ. VITTI, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας,εκδ.Οδυσσεύς,Ανατολή, 1989 (Α'ελληνική

έκδοση 1978).